

Poděkování	9
Úvodem	11
1. Vrozené vývojové vady	12
1.1 Příčiny vzniku vrozených vývojových vad	12
1.2 Rozdělení vrozených vývojových vad	13
1.3 Registr vývojových vad v České republice	13
1.4 Jazykové a řečové poruchy jako důsledek vrozené vývojové vady	14
2. Downův syndrom	15
2.1 O lidech s Downovým syndromem	15
2.2 Vymezení důležitých pojmů	16
2.2.1 Downův syndrom	16
2.2.2 Inteligence a intelektové postižení	17
2.2.3 Program instrumentálního obohacování	19
2.2.4 Myšlení	20
2.2.5 Vývoj dítěte se zřetelem k logopedickému vyšetření a celostní komunikace	21
2.3 Historie odborného zájmu o Downův syndrom	22
2.4 Charakteristika Downova syndromu, zvl. neurobiologická	24
2.5 Tělesné znaky osob s Downovým syndromem	26
2.6 Vývoj dítěte s Downovým syndromem	28
2.7 Informovanost rodičů a veřejnosti	31
2.8 Legislativní opatření a právo dětí s Downovým syndromem na vzdělání	33
3. Teoretická východiska oboru osvojování jazyka dítětem	37
3.1 Vymezení základních termínů	37
3.2 Teoretické přístupy k osvojování jazyka dítětem	38
3.3 Faktory působící na osvojování jazyka	39
3.4 Stručná charakteristika vývoje dítěte od dvou do čtyř let	41
4. Osvojování jazyka a komunikace dětmi	43
4.1 Multimodální komunikace: podstata a raná komunikace	43
4.2 Počátky komunikačního projevu: neverbální komunikace	44
4.3 Osvojování slovní zásoby	46
4.4 Osvojování sémantiky	47
4.5 Osvojování foneticko-fonologické roviny	49
4.5.1 Fonologická průměrná délka výpovědi	49
4.6 Osvojování morfologie a syntaxe	50
4.7 Porozumění	52
4.8 Osvojování pragmatických jevů	53

4.9	Bilingvismus	53
4.9.1	Bilingvismus u dítěte s Downovým syndromem	54
5.	Jazyk a komunikace dětí a dospělých s Downovým syndromem	57
5.1	Verbální komunikace	57
5.1.1	Fyziologické předpoklady opoždění komunikačního vývoje	58
5.1.2	Narušená komunikační schopnost	58
5.1.3	Opožděný vývoj řeči	60
5.1.4	Samomluva	61
5.2	Neverbální komunikace	63
5.2.1	Alternativní a augmentativní komunikace	63
5.2.2	Znakové systémy	65
5.3	Úloha majoritní společnosti	67
6.	Výzkum verbální a neverbální komunikace dítěte s Downovým syndromem	69
6.1	Metodická východiska výzkumu	69
6.1.1	Metodologie výzkumu	70
6.1.2	Hlavní účastník výzkumu	71
6.1.3	Transkripce	72
6.1.4	Limity práce	73
6.2	Výchozí stav	73
6.3	Neverbální komunikace	76
6.3.1	Přirozená neverbální komunikace	76
6.3.2	Komunikace prostřednictvím znakového systému GuK	77
6.4	Lexikální rovina: osvojování slovní zásoby	83
6.4.1	Kategorizace osvojené slovní zásoby	88
6.5	Vývoj významu slov a znaků	96
6.6	Osvojování foneticko-fonologické roviny	98
6.6.1	Výpočet a hodnoty FPDV	98
6.6.2	Index srozumitelnosti, index správnosti	102
6.6.3	Osvojování fonémů	108
6.7	Osvojování morfologie a syntaxe	109
6.8	Pragmatika	114
6.9	Porozumění	116
6.10	Shrnutí komunikačního a psychomotorického vývoje na základě rodičovských deníků	118
7.	Bilingvní situace u dítěte s Downovým syndromem	122
7.1	Dotazník řečového prostředí Beirut	123
7.2	Komunikační strategie v bilingvním prostředí	125
8.	Alfa a omega učení se (nejen) jazyku: vizualizace	129
8.1	Znakový systém	129
8.2	Fotoalba	129
8.3	Lautgebärden – hlasité (hláskové) znaky	131
8.4	VSL Programm (verstehen – sprechen – lesen)	133
8.5	Vázané čtení se specifickým vyvozováním hlásek	134
9.	Shrnutí	136
	Přílohy	139
	Summary	145
	Seznam zkratk	147
	Seznam použitých pramenů	148
	Literatura	148
	Internetové zdroje	154
	Legislativní dokumenty a předpisy	154
	Odkazy na webové stránky podporující osoby s Downovým syndromem a jiným znevýhodněním ..	155
	Bibliografická poznámka	156